

O B Ě Ž N Í K č. 74Z. HEJZLAR a ti druzí.

Dnešní zamyslení bychom chtěli věnovat jednmu z "velikánů" skupiny LISTY, Z. HEJZLARovi. Ne proto, abychom i my pěli ódy na jeho 60. narozeniny, ale spíše z pocitu, že HEJZLAR zůstává již léta ve stínu svých slavnějších partnerů MLYNÁŘe a PELIKÁNa a že ani oslavný článek, který uveřejnily LISTY ve svém letošním dvojčísle, nevystihl podle našeho názoru dostatečně jeho celoživotní "zásluhy".

Domníváme se totiž, že některé etapy jeho života, některé jeho názory, jsou prezentovány čtenářům LISTY s neobvyklou skromností, nebo že jsou prostě "taktně" přecházeny. Je možno sice namítnout, že u jisté skupiny politických veličin je to případ téměř běžný. Stačí si připomenoutl. číslo Nových obzorů, v němž F. UHL odhalil úlohu J. PELIKÁNa při likvidaci mladé české inteligence v 50. letech. S touto činností se náš "demokrat Jirka" už dávno nechlubí. Podobně je tomu i s MLYNÁŘem, který také při líčení svého života ve službách KSČ ztrácí občas paměť a při hodnocení událostí se nejednou rozchází se všeobecně známou realitou. To mu také nikdy nemohl odpustit dnes již zemřelý dr. KRIEGEL a znovu tuto skutečnost připomněl ve známém článku v časopise Die WELT L. PACHMAN.

Ani v případě Z. HEJZLARA redakční blahopřání k 60. narozeninám nevyznělo jinak. Skromně se v něm konstatuje, že "po osvobození buduje Čs. svaz mládeže, že v 50. letech ho postihly "stalinské represe" a že teprve Pražské jaro mu umožnilo návrat do politického života. Že však po sovětské intervenci byl zbaven místa ředitele Čs. rozhlasu a později i kulturního přidělence ve Vídni. A nyní žije ve Stockholmu a píše studie o vývoji v Československu a o problémech socialistické výstavby.

Naštěstí ještě žijí pamětníci, kteří jsou schopni jeho kariéru i jeho názory hodnotit trochu jinak, pravdivěji. Předně údobí, kdy HEJZLAR dával dohromady Čs. svaz mládeže: jsme přesvědčení, že i v exilu je řada postižených jeho tehdejší činností. Ještě se nezapomnělo, jak se HEJZLAR - v holinkách a koženém kabátě - dostavil do ústředí JUNÁKA a jak jeho jediným argumentem při likvidaci této organizace - nimo vykřikování bolševických hesel - byla skupina

stejně oděných mužů, kteří ho doprovázeli ... A podobným způsobem se podílel i na "zabrání" Sokola, z něhož bezohledně vyháněl poctivé vlastence, kteří práci v Sokole často zasvětili celý svůj život. S PELIKÁNEM si nemá co vyčítat: zatímco "Jirka" řádl na vysokých školách, HEJZLAR podřizoval vlivu strany čs. mládežnické hnutí.

Pak ovšem přišla nepříjemná léta. HEJZLAR "šlápl vedle", což pro něho znamenalo odchod z funkcí a návrat k původnímu povolání učitele. Jeho komunistické ideály to však nezlomilo a tak v roce 1968, pomocí svých přátel ve straně, dostává se opět na výsluní. Ukázalo se však, že nepochopil vývoj událostí. I tentokrát vsadil na špatnou kartu a tak po krátkém působení v rozhlase se brzy ocitl ve Vídni. Ne ovšem jako běžný uprchlík, s jedním kufříkem, ale jako kulturní přidělenec Čs. republiky v Rakousku, kam ho jeho strana včas "uklidila".

Dnes žije ve Stockholmu a celou svou prací dokazuje, že se ze své minulosti ničemu nenaučil. Dodnes zastává názor, že KSČ - i když mírně reformovaná - si má udržet své vedoucí postavení, neboť prý jsou v ní tvůrčí síly, které zajistí národu šťastnou budoucnost. Životnost "reformního komunismu" vidí i ve vývoji Polska, kde prý stačí určité ústupky ze strany polských komunistů a vše bude zase v pořádku. V exilu napsal také několik knih, pochopitelně o problémech komunismu, a kdyby záleželo jen na něm, měli bychom v exilu již dávno novou KSČ. Ve Stockholmu se sice účastní akcí Levicové strany - komunistů, ale naopak, ŠIK je pro něho nepřijatelný a spolupráci se Svobodnou Evropou, s trockisty nebo dokonce "klerikály" hodnotí jako politický zločin. I MLYNÁŘ netají své překvapení, když při jednání se skandinávskými sociálními demokraty zjistil, z jakých pozic na ně Z. HEJZLAR působil.

Je přirozené, že těmto rozdílným názorům také odpovídají jejich vzájemné vztahy. MLYNÁŘ, který již dávno pochopil, co se na "Západě nosí" /a platí/, ho označuje za typ komunisty z 50. let, jako ortodoxního marxistu, který nemá pochopení pro nové myšlenky a který také odmítl vstoupit do Čs. sociální demokracie v době, kdy to bylo aktuální. Také podle PALLASE je HEJZLAR svým myšlením komunistou. Další názory MEDKA, TIGRIDA a jiných by bylo možno ještě uvést. Svědčí jen o tom, že HEJZLAR je v řadách exilu osamocen, že jeho jedinou oporou jsou jeho přátelé z "LISTŮ", kteří ho v 50. letech ponáhali likvidovat a kteří i dnes stojí již na zcela jiných pozicích. Není proto divu, že si spolu příliš nerozumějí a pokud jde např. o JANOUCHA, konkurenta z oblasti Skandinávie - má z něho vysloveně strach.

Jedno je však třeba mu přiznat. Zatím co MLYNÁŘ se v roce 1978 podílel ve Frankenu na sestavení rezoluce, odsuzující odsun sudetských Němců z Československa, HEJZLAR odmítl svou účast na tomto aktu prohlášením, že k tomu nemá z domova mandát. MLYNÁŘ ho sice také neměl, ale i na tomto příkladu je vidět, že všude tam, kde to zavání penězi, ať už jde o SI, Čínu, OPUS BONUM nebo o Sudeťáky - je v porovnání s HEJZLAREM nesrovnatelně praktičtější.

Jestliže tedy zrekapitulujeme, co jsme na vysvětlení k životní dráze Z. HEJZLARA doplnili, je zřejmé, že se o nic slavného nejedná. Trochu úspěchů, které se nám však při našem stručném hodnocení nepodařilo odhalit a celá řada onylů a chybných hodnocení při tvrdošíjném prosazování doktriny, která přivedla naše národy do neštěstí. Útěchou mu snad může být, že ani jeho partneři na tom nejsou lépe. Snad proto se alespoň před veřejností drží pohromadě.

Nám však nezbyvá, než se divit, že soudruzi z LISTŮ si stále ještě nezvykli mluvit jen za sebe, že stále spřádají nové plány jménem "národa", "lidu", "opozice" a nevím, čeho ještě. Že by měli studen mlčet, to je asi ještě nenapadlo.

Landeshauptstadt Mainz